



สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

41341

การสอนเสริมครั้งที่ 3

หน่วยที่ 10 - 15

เอกสารโสตทัศนศึกษา

กฎหมายวิธีสบัญญัติ 1

PROCEDURAL LAW 1



สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา กฎหมายวิธีสบัญญัติ 1 การสอนเสริมครั้งที่ 3
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : รองศาสตราจารย์ชนินาฏ ลีดล

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 41 ภาค 1/2552 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 3

ชุดวิชา 41341 กฎหมายวิธีสบัญญัติ 1
หน่วยสอนเสริม หลักกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 10 – 15)

ประเด็น

1. ความหมายของพยานหลักฐาน
2. กรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริง
3. ปัญหาข้อกฎหมายและปัญหาข้อเท็จจริง
4. กฎหมายที่ศาลรู้ได้เอง
5. ข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน
6. ภาระการพิสูจน์
7. การจัดลำดับก่อนหลังในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบในคดีแพ่ง
8. การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่ง
9. การยื่นบัญชีระบุพยาน
10. การนำสืบพยานบุคคล
11. การมาศาลของพยาน
12. การถามพยาน
13. การพิสูจน์ต่อพยานบุคคล
14. การนำสืบพยานเอกสาร
15. กรณีห้ามนำพยานบุคคลมาสืบแทน หรือเพิ่มเติม ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสาร
16. การขังนำหนักพยานหลักฐาน

แนวคิด

1. พยานหลักฐาน หมายถึงสิ่งใด ๆ ก็ตามที่มีคุณสมบัติสามารถที่จะชี้บ่งหรือสื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงหรือความไม่เป็นจริง ในปัญหาที่พิพาทกันในทางอรรถคดีได้ ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพของพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญก็ตาม
2. กรณีที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริงต้องใช้พยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริง เว้นแต่เป็นกรณีที่กฎหมายยกเว้นไว้ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นข้อกฎหมายต้องไม่ใช้พยานหลักฐาน
3. ปัญหาข้อกฎหมาย คือ ประเด็นแห่งคดีซึ่งศาลสามารถวินิจฉัยได้โดยอาศัยความรู้ของศาลเอง ไม่ต้องมีการพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน ส่วนปัญหาข้อเท็จจริง คือ ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องมีการพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน

4. กฎหมายที่ศาลรู้ได้เองคือกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์กฎหมายในลำดับสูง เช่น รัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ประมวลกฎหมาย พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และรวมถึงข้อบัญญัติส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผลใช้บังคับแก่คนทั่วประเทศ
5. ข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน ได้แก่ ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้ และข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล
6. คู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงใด ต้องนำสืบพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้นซึ่งเป็นหลักทั่วไป เว้นแต่มีข้อสันนิษฐานไว้ในกฎหมายหรือข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นที่เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด คู่ความฝ่ายที่ไม่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานจะต้องนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานนั้น
7. การจัดลำดับก่อนหลังในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบในคดีแพ่งเป็นดุลพินิจของศาล โดยคำนึงถึงภาระการพิสูจน์ในคดีนั้น จึงเกิดหลักทั่วไปว่า ฝ่ายใดมีภาระการพิสูจน์หรือหน้าที่นำสืบในประเด็นสำคัญยิ่งกว่าต้องนำสืบก่อน
8. การรับฟังพยานหลักฐาน หมายถึง การที่ศาลรับเอาพยานหลักฐานที่คู่ความนำสืบถึงข้อเท็จจริงเพื่อสนับสนุนข้ออ้างข้อเถียงของตนเข้าสู่สำนวนความ เพื่อนำไปประกอบการวินิจฉัยตัดสินคดี
9. พยานหลักฐานที่ศาลรับฟังได้ ต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายนั้นจะต้องนำสืบ และได้แสดงความจำนงที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นแล้ว โดยการยื่นบัญชีระบุพยาน และหากเป็นพยานเอกสารต้องยื่นต่อศาลและส่งให้คู่ความฝ่ายอื่นซึ่งล่าเนาเอกสารนั้นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน
10. คู่ความที่ประสงค์จะนำสืบพยานหลักฐาน จะต้องยื่นบัญชีระบุพยาน แสดงรายการของพยานหลักฐานที่ประสงค์จะนำสืบ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด พร้อมล่าเนาบัญชีระบุพยานให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งรับไปจากศาล คู่ความที่ยื่นบัญชีระบุพยานไม่ครบถ้วน หรือมิได้ยื่นบัญชีระบุพยานภายในกำหนด ก็อาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด
11. พยานบุคคลที่จะนำสืบ ต้องสามารถเข้าใจและตอบคำถามได้ ทั้งเป็นผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ด้วยตนเอง โดยคู่ความนำมาเอง หรือขอให้ศาลออกหมายเรียก เมื่อบุคคลใดได้รับหมายเรียกพยาน บุคคลนั้นต้องไปเป็นพยานที่ศาลตามสถานที่และตามเวลาที่กำหนดไว้ และพยานจะต้องสาบานตนก่อนเบิกความทุกครั้ง เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้
12. หลังจากศาลถามชื่อและรายละเอียดเกี่ยวกับพยานแล้ว ให้คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานนั้นซักถามพยานก่อน แล้วจึงให้คู่ความฝ่ายตรงข้ามถามค้าน และหากการถามค้านนั้นทำให้พยานตอบคำถามเปลี่ยงพล้ำไป ฝ่ายที่อ้างพยานก็มีสิทธิถามติงได้ แต่คำถามติงต้องเกี่ยวกับการถามค้านเท่านั้น

13. การพิสูจน์ต่อพยาน หมายถึง การนำพยานหลักฐานมาสืบหักล้าง หรือทำลายน้ำหนักพยานหลักฐานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นการหักล้าง หรือทำลายน้ำหนักเฉพาะพยานบุคคลเท่านั้น
14. การอ้างเอกสารเป็นพยาน ให้อยอมรับฟังได้เฉพาะต้นฉบับ เว้นแต่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น
15. กรณีที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง กฎหมายห้ามมิให้สืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร หรือเพิ่มเติม ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสาร เว้นแต่เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้กระทำได้
16. การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน หมายถึง การที่ศาลวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในประเด็นที่พิพาทกันโดยพยานหลักฐาน ที่คู่ความนำสืบโดยเทียบกับมาตรฐานการพิสูจน์ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดหลักการไว้แตกต่างกันระหว่างคดีแพ่ง และคดีอาญา

วัตถุประสงค์

เมื่อได้รับฟังการสอนเสริมแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. จำแนกได้ว่าอะไรคือพยานหลักฐานและอะไรไม่ใช่พยานหลักฐาน
2. อธิบายได้ว่ากรณีใดต้องใช้พยานหลักฐาน และกรณีใดไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน
3. จำแนกได้ว่ากรณีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมายและกรณีใดเป็นปัญหาข้อเท็จจริง
4. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับกฎหมายที่ศาลรู้ได้เองได้
5. อธิบายเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐานได้
6. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับการกำหนดภาระการพิสูจน์ได้
7. อธิบายการจัดลำดับก่อนหลังในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบในคดีแพ่งได้
8. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้
9. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับการยื่นบัญชีระบุพยานได้
10. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับการนำสืบพยานบุคคลได้
11. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับการมาศาลของพยานได้
12. อธิบายเกี่ยวกับการถามพยานได้
13. อธิบายเกี่ยวกับการพิสูจน์ต่อพยานบุคคลได้
14. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับการนำสืบพยานเอกสารได้
15. อธิบายและวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีห้ามนำพยานบุคคลมาสืบแทน หรือเพิ่มเติม ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารได้
16. อธิบายหลักเกณฑ์การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานได้

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาก่อนการสอนเสริม

ครั้งที่ 3

ชุดวิชา กฎหมายวิธีสบัญญัติ 1

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้ของผู้รับการสอนเสริมเกี่ยวกับหลักกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 10 – 15)

คำแนะนำ ขอให้อ่านคำถามต่อไปนี้ที่ละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ข้อความตอบที่นักศึกษาเห็นว่าถูกต้องที่สุด นักศึกษามีเวลาทำแบบประเมินผลชุดนี้ 15 นาที

1. ข้อใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย
 - ก) จำเลยยืมเงินโจทก์หรือไม่
 - ข) จำเลยยืมเงินโจทก์เมื่อวันที่เท่าไร
 - ค) จำเลยยืมเงินโจทก์จำนวนเท่าไร
 - ง) จำเลยชำระหนี้โจทก์หรือยัง
 - จ) ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่

2. กฎหมายข้อใดเป็นกฎหมายที่ศาลรู้ได้เอง
 - ก) กฎกระทรวง
 - ข) ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
 - ค) เทศบัญญัติ
 - ง) ข้อบัญญัติสุขาภิบาล
 - จ) กฎมหาเถรสมาคม

3. ข้อเท็จจริงใดที่ผู้กล่าวอ้างต้องพิสูจน์
 - ก) ข้อเท็จจริงซึ่งอีกฝ่ายได้รับแล้วในศาล
 - ข) ข้อเท็จจริงซึ่งอีกฝ่ายได้รับนอกศาล
 - ค) ข้อเท็จจริงที่ไม่อาจโต้แย้งได้
 - ง) ข้อเท็จจริงซึ่งเป็นที่รู้จักกันอยู่ทั่วไป
 - จ) ถูกทุกข้อ

4. ข้อใดเป็นอำนาจศาลเกี่ยวกับการสืบพยาน

- ก) ปฏิเสธไม่รับพยานหลักฐานที่ไม่ได้ระบุไว้ในบัญชีระบุพยาน
- ข) งดสืบพยานที่ฟุ่มเฟือยเกินไป
- ค) นำพยานหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับประเด็นในคดีมาสืบเพิ่มเติม
- ง) ตามข้อ ก และ ข
- จ) ตามข้อ ก ข และ ค

5. คู่ความต้องยื่นบัญชีระบุพยานครั้งแรกเมื่อไร

- ก) ก่อนวันชี้สองสถานไม่น้อยกว่า 7 วัน
- ข) ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน
- ค) ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 15 วัน
- ง) ภายใน 7 วันนับแต่วันสืบพยาน
- จ) ภายใน 15 วันนับแต่วันสืบพยาน

6. กรณีคู่ความฝ่ายที่นำสืบภายหลังนำพยานมาสืบหักล้างคำพยานของฝ่ายที่นำสืบก่อน โดยไม่ถามค้านพยานไว้ก่อน คู่ความฝ่ายที่นำสืบก่อนอาจคัดค้านการสืบพยานดังกล่าวได้ในเวลาใด

- ก) ในชั้นอุทธรณ์คำพิพากษา
- ข) เวลาใดๆ ก่อนศาลพิพากษา
- ค) ภายใน 3 วันหลังจากฝ่ายที่นำสืบภายหลังนำพยานเข้าสืบ
- ง) ภายใน 7 วันหลังจากฝ่ายที่นำสืบภายหลังนำพยานเข้าสืบ
- จ) ต้องคัดค้านในขณะที่คู่ความฝ่ายที่นำสืบภายหลังนำพยานนั้นเข้าสืบ

7. คู่ความฝ่ายที่อ้างเอกสารเป็นพยาน ต้องส่งสำเนาเอกสารนั้นให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งภายในกำหนดเวลาใด

- ก) ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน
- ข) ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 15 วัน
- ค) ภายใน 7 วันนับแต่วันสืบพยาน
- ง) ภายใน 15 วันนับแต่วันสืบพยาน
- จ) ภายใน 15 วันนับแต่วันนับแต่วันยื่นบัญชีระบุพยาน

8. ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์การรับฟังพยานบุคคล

- ก) ห้ามศาลรับฟังพยานบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี
- ข) ห้ามศาลรับฟังพยานบุคคลที่ตาบอดทั้งสองข้างและหูหนวกเพราะไม่ใช่ผู้ที่รู้เห็นข้อเท็จจริงมาด้วยตนเอง
- ค) ห้ามศาลรับฟังพยานบอกเล่าไม่ว่ากรณีใดๆ
- ง) ห้ามศาลรับฟังพยานบอกเล่าเว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถนำประจักษ์พยานมาเป็นพยานได้
- จ) ข้อ ก) ข) และ ค) ถูก

สไลด์ทัศน์ # 3.1 โครงสร้างกลุ่มเนื้อหาวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ 1

โครงสร้างกลุ่มเนื้อหาวิชากฎหมายวิธีสบัญญัติ 1

- ขั้นตอนการดำเนินคดีแพ่ง (หน่วยที่ 1)
- พระธรรมนูญศาลยุติธรรม (หน่วยที่ 2)
- คู่ความและการเสนอคดีต่อศาล (หน่วยที่ 3)
- เขตอำนาจศาล การคัดค้านผู้พิพากษา คำคู่ความและเอกสาร (หน่วยที่ 4)
- อำนาจและหน้าที่ของศาล (หน่วยที่ 5)
- หลักทั่วไปว่าด้วยการชี้ขาดตัดสินคดี (หน่วยที่ 6)
- คำพิพากษาและคำสั่ง (หน่วยที่ 7)
- ผลแห่งคำพิพากษาและคำสั่ง (หน่วยที่ 8)
- ค่าฤชาธรรมเนียม (หน่วยที่ 9)
- ข้อพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 10)
- ประเด็นในคดีกับพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 11)
- หน้าที่นำสืบหรือภาระการพิสูจน์ (หน่วยที่ 12)
- การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่ง (หน่วยที่ 13)
- การนำสืบพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 14)
- การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 15)

สไลด์ทัศน์ # 3.2 ความหมายของพยานหลักฐาน

ความหมายของพยานหลักฐาน

- พยานหลักฐาน หมายถึงสิ่งใด ๆ ก็ตาม
- ที่มีคุณสมบัติสามารถที่จะชี้บ่งหรือล่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงหรือความไม่เป็นจริง
- เกี่ยวกับปัญหาที่พิพาทกันในทางอรรถคดี
- ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพของพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานผู้เชี่ยวชาญก็ตาม

ไต่ถาม # 3.3 กรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริง

กรณีที่ต้องใช้พยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริง

- กรณีที่เป็นปัญหาข้อเท็จจริงต้องใช้พยานหลักฐานมาพิสูจน์ความจริง **เว้นแต่** เป็นกรณีที่กฎหมายยกเว้นไว้ไม่ต้องใช้พยานหลักฐาน
- ปัญหาข้อกฎหมายต้องไม่ใช้พยานหลักฐาน

ไต่ถาม # 3.4 ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

- ปัญหาข้อกฎหมาย → ปัญหาเกี่ยวกับการแปลหรือตีความตัวบทกฎหมาย หรือปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวบทกฎหมายเข้ากับข้อเท็จจริงในคดี
- ปัญหาข้อเท็จจริง → ปัญหาที่ว่าข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ หรือมีการกระทำเช่นนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ซึ่งต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน

ไต่ถาม # 3.5 กฎหมายที่ศาลรู้ได้เอง

กฎหมายที่ศาลรู้ได้เอง

- ข้อกฎหมายซึ่งศาลรู้ได้เองต้องมีลักษณะดังนี้
 - 1) เป็นกฎหมายที่มีศักดิ์ตั้งแต่กฎกระทรวงขึ้นไปจนถึงรัฐธรรมนูญ
 - 2) เป็นกฎหมายไทย
 - 3) ต้องมีการประกาศใช้แล้ว

ไต่ถาม # 3.6 ข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน

ข้อเท็จจริงที่ไม่ต้องพิสูจน์ด้วยพยานหลักฐาน

- ข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป
- ข้อเท็จจริงซึ่งไม่อาจโต้แย้งได้
- ข้อเท็จจริงที่คู่ความรับหรือถือว่ารับกันแล้วในศาล

ไสตท์ศน์ # 3.7 ภาระการพิสูจน์

ภาระการพิสูจน์

- หลัก → ผู้ใดกล่าวอ้างผู้หนึ่งต้องพิสูจน์ → เว้นแต่
- มีข้อสันนิษฐานที่เป็นคุณแก่คู่ความฝ่ายใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องพิสูจน์เพียงว่าตนได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขแห่งข้อสันนิษฐานแล้ว
- ข้อสันนิษฐานแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ
 - 1) ข้อสันนิษฐานตามกฎหมาย
 - 2) ข้อสันนิษฐานที่ควรจะเป็นซึ่งปรากฏจากสภาพปกติธรรมดาของเหตุการณ์
- ฝ่ายที่ไม่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานอาจนำสืบหักล้างข้อสันนิษฐานนั้น

ไสตท์ศน์ # 3.8 แนวปฏิบัติในการจัดลำดับก่อนหลังในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบ

แนวปฏิบัติในการจัดลำดับก่อนหลังในการนำพยานหลักฐานเข้าสืบ

- เป็นดุลพินิจศาล
- คู่ความฝ่ายใดมีภาระการพิสูจน์ในประเด็นสำคัญยิ่งกว่าเป็นฝ่ายนำพยานหลักฐานเข้าสืบก่อนทั้งคดี

ไสตท์ศน์ # 3.9 การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่ง

การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่ง

- ต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความฝ่ายนั้นจะต้องนำสืบ
- ได้แสดงความจำนงที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นแล้ว
 - 1) โดยการยื่นบัญชีระบุพยาน และ
 - 2) หากเป็นพยานเอกสารต้องยื่นต่อศาลและส่งให้คู่ความฝ่ายอื่นซึ่งลำเนาเอกสารนั้นก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ไสตท์ศน์ # 3.10 การยื่นบัญชีระบุงพยาน

การยื่นบัญชีระบุงพยาน

- การยื่นบัญชีระบุงพยานครั้งแรก → ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน
- การยื่นบัญชีระบุงพยานเพิ่มเติม → ภายใน 15 วันนับแต่วันสืบพยาน
- การยื่นบัญชีระบุงพยานเกินกำหนด
 - 1) กรณียื่นบัญชีระบุงพยานไว้แล้ว (ขอยื่นเพิ่มเติมเกินกำหนด)
 - ◆ ต้องทำเป็นคำร้อง
 - ◆ ต้องมีเหตุอันสมควร
 - ◆ เวลาใดๆก่อนมีคำพิพากษา
 - ◆ ตนไม่สามารถทราบได้ว่าต้องนำพยานหลักฐานบางอย่างมาสืบเพื่อประโยชน์ของตน หรือไม่ทราบว่าพยานหลักฐานบางอย่างได้มีอยู่ หรือมีเหตุอันสมควรอื่นใด
 - 2) กรณียังไม่เคยยื่นบัญชีระบุงพยาน (ยื่นครั้งแรกเกินกำหนด)
 - ◆ ต้องทำเป็นคำร้อง
 - ◆ ต้องมีเหตุสมควรที่ไม่สามารถยื่นบัญชีระบุงพยานตามกำหนดเวลาได้
 - ◆ เวลาใดๆก่อนมีคำพิพากษา
 - ◆ ศาลเห็นว่าเพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดข้อล้าคัญแห่งประเด็นเป็นไปโดยเที่ยงธรรม จะต้องสืบพยานหลักฐานเช่นนั้น

ไสตท์ศน์ # 3.11 การนำสืบพยานบุคคล

การนำสืบพยานบุคคล

- คุณสมบัติของพยานบุคคลที่ศาลรับฟังได้
 - 1) ต้องสามารถเข้าใจและตอบคำถามได้
 - 2) ต้องเป็นผู้ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นมาด้วยตนเองโดยตรง

ไสตท์ศน์ # 3.12 พยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังได้**พยานบอกเล่าที่ศาลรับฟังได้**

- ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมพยานบอกเล่า นั้น น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ
- มีเหตุจำเป็นเนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยินหรือทราบข้อความในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตนเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น

ไสตท์ศน์ # 3.13 การมาศาลของพยานบุคคล**การมาศาลของพยานบุคคล**

- การขอหมายเรียกพยาน
- หน้าที่ของพยานเมื่อได้รับหมาย
- กระบวนพิจารณาเมื่อพยานไม่มาศาล

ไสตท์ศน์ # 14 การถามพยาน**การถามพยาน**

- การสาบานตน
- ลำดับการถามพยาน
 - 1) การซักถาม
 - 2) การถามค้าน
 - 3) การถามตง
- กระบวนพิจารณาเมื่อพยานเบิกความเสร็จแล้ว

ไต่ทศน์ # 3.15 การพิสูจน์ต่อพยานบุคคล

การพิสูจน์ต่อพยานบุคคล

- กรณีที่คู่ความนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อหักล้าง หรือทำลายน้ำหนักคำเบิกความของพยานอีกฝ่ายหนึ่ง
- กรณีที่คู่ความอ้างว่า คำเบิกความของพยานที่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้าง หรือที่ศาลเรียกมา ไม่ควรเชื่อฟัง

ไต่ทศน์ # 3.16 การนำสืบพยานเอกสาร

การนำสืบพยานเอกสาร

- ต้องยื่นต่อศาลและส่งสำเนาเอกสารนั้นให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง → ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน **ยกเว้น** เมื่อเป็นการ
 - 1) อ้างอิงเอกสารเป็นชุดซึ่งคู่ความฝ่ายอื่นทราบดีอยู่แล้ว
 - 2) อ้างอิงเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของคู่ความฝ่ายอื่นหรือของบุคคลภายนอก
 - 3) อ้างอิงเอกสารจำนวนมากซึ่งการคัดสำเนาจะทำให้กระบวนการพิจารณาล่าช้า
- รับฟังได้เฉพาะต้นฉบับเอกสารเท่านั้น **ยกเว้น**
 - 1) คู่ความที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตกลงกันว่าสำเนาเอกสารนั้นถูกต้องแล้ว
 - 2) ต้นฉบับเอกสารหาไม่ได้เพราะสูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัยหรือไม่สามารถนำมาได้โดยประการอื่น
 - 3) ต้นฉบับอยู่ในความอารักขาหรือความควบคุมของทางราชการ

ไต่ทศน์ # 3.17 กรณีที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ห้ามนำพยานบุคคลมาสืบแทน/เพิ่มเติม/ตัดทอน/เปลี่ยนแปลง/แก้ไขข้อความในเอกสาร ยกเว้น

กรณีที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ห้ามนำพยานบุคคลมาสืบแทน/เพิ่มเติม/ตัดทอน/เปลี่ยนแปลง/แก้ไขข้อความในเอกสาร ยกเว้น

- ต้นฉบับเอกสารหาไม่ได้เพราะสูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัยหรือไม่สามารถนำต้นฉบับมาได้โดยประการอื่น
- อ้างว่าเอกสารที่นำมาแสดงนั้นเป็นเอกสารปลอม/ไม่ถูกต้องทั้งหมดหรือบางส่วน
- อ้างว่าสัญญาหรือหน้าที่ระบุในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์
- อ้างว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตีความหมายของเอกสารนั้นผิด

การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐาน

- ศาลจะพิจารณาประเด็นข้อพิพาทเป็นรายประเด็น
- ฝ่ายใดมีน้ำหนักน่าเชื่อถือกว่ากัน
- พยานหลักฐาน บางประเภทศาลต้องชั่งน้ำหนักด้วยความระมัดระวัง
 - 1) พยานบอกเล่าตามมาตรา 95/1
 - 2) บันทึกถ้อยคำที่ผู้ให้ถ้อยคำมิได้มาศาลตามมาตรา 120/1 วรรคสามและวรรคสี่
 - 3) บันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของผู้ให้ถ้อยคำซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในต่างประเทศ
ตามมาตรา 120/2

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาหลังการสอนเสริม

ครั้งที่ 3

ชุดวิชา กฎหมายวิธีสบัญญัติ 1

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้ของผู้รับการสอนเสริมเกี่ยวกับหลักกฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน (หน่วยที่ 10 – 15)

คำแนะนำ ขอให้อ่านคำถามต่อไปนี้จะละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ข้อความที่นักศึกษาเห็นว่าถูกต้องที่สุด นักศึกษามีเวลาทำแบบประเมินผลชุดนี้ 15 นาที

1. ข้อใดเป็นปัญหาข้อเท็จจริง

- ก) จำเลยกระทำโดยบันดาลโทสะหรือไม่
- ข) การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยมีเจตนาทุจริตหรือไม่
- ค) การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำโดยป้องกันหรือไม่
- ง) จำเลยกระทำละเมิดเมื่อใด เกิน 1 ปีแล้วหรือไม่
- จ) ไม่มีข้อใดถูก

2. ข้อใดไม่ใช่กฎหมายที่ศาลรู้ได้เอง

- ก) กฎกระทรวง
- ข) พระราชกำหนด
- ค) ประกาศคณะปฏิวัติ
- ง) ราชกิจจานุเบกษา
- จ) พระราชกฤษฎีกา

3. จำเลยในคดีแพ่งมีภาระการพิสูจน์ในประเด็นใด

- ก) จำเลยต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์ขาดอายุความ
- ข) จำเลยต่อสู้ว่าโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง
- ค) จำเลยต่อสู้ว่าจำเลยชำระหนี้แล้ว
- ง) จำเลยต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม
- จ) ถูกทุกข้อ

4. ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่ง

- ก) พยานหลักฐานต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่จะต้องนำสืบ
- ข) คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานจะต้องแจ้งความจำนงที่จะอ้างอิงพยานหลักฐานนั้นแล้ว
- ค) กรณีที่คู่ความฝ่ายที่อ้างพยานหลักฐานไม่ได้ยื่นบัญชีระบุพยานซึ่งเกี่ยวกับประเด็นสำคัญในคดี ศาลอาจรับฟังได้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม
- ง) ข้อ ก และ ข ถูก
- จ) ข้อ ก ข และ ค ถูก

5. หากคู่ความประสงค์จะยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม คู่ความจะต้องยื่นเมื่อไร

- ก) ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 3 วัน
- ข) ก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่า 7 วัน
- ค) ภายใน 3 วันนับแต่วันสืบพยาน
- ง) ภายใน 7 วันนับแต่วันสืบพยาน
- จ) ภายใน 15 วันนับแต่วันสืบพยาน

6. ถ้าคู่ความฝ่ายใดมีหน้าที่นำสืบภายหลังไม่ถามค้านพยานของฝ่ายที่นำสืบก่อนในประเด็นที่ตนต้องการหักล้าง ถ้อยคำของพยานนั้นในเวลาที่พยานดังกล่าวเบิกความ เช่นนี้ มีผลอย่างไร

- ก) ศาลจะปฏิเสธไม่รับฟังคำพยานของฝ่ายที่นำสืบก่อน
- ข) ศาลจะปฏิเสธไม่รับฟังคำพยานของฝ่ายที่นำสืบภายหลัง
- ค) ถือว่าฝ่ายที่สืบภายหลังใช้สิทธิไม่สุจริต ศาลต้องให้ฝ่ายนั้นแพ้คดีทั้งหมด
- ง) ถือว่าฝ่ายที่สืบภายหลังใช้สิทธิไม่สุจริต ศาลต้องให้ฝ่ายนั้นแพ้คดีเฉพาะในประเด็นนั้น
- จ) ไม่มีข้อถูก

7. กรณีที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง คู่ความจะขอให้นำสืบพยานบุคคลเข้าสืบแทนพยานเอกสารได้ในกรณีใด

- ก) เมื่อคู่ความทุกฝ่ายตกลงกัน
- ข) เมื่อเอกสารนั้นอยู่ในความอารักขาของทางราชการ
- ค) เมื่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งอ้างอิงพยานเอกสารนั้นร่วมกัน
- ง) เมื่ออ้างว่าพยานเอกสารนั้นปลอม
- จ) เมื่ออ้างว่าพยานเอกสารนั้นอยู่ในความครอบครองของบุคคลภายนอก

8. ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์การรื้อขีบพยานเอกสาร

- ก) ต้องส่งต้นฉบับเอกสารต่อศาลพร้อมคำคู่ความของฝ่ายตน
- ข) รับฟังได้เฉพาะต้นฉบับเท่านั้นเว้นแต่คู่ความตกลงกันให้รับฟังสำเนาเอกสารได้
- ค) ต้องส่งสำเนาเอกสารให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งภายใน 7 วันนับแต่วันยื่นบัญชีระบุงพยาน
- ง) ต้องส่งสำเนาเอกสารให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งภายใน 7 วันนับแต่วันสืบพยาน
- จ) ต้องส่งสำเนาเอกสารให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งก่อนการสืบพยานเอกสารนั้นไม่น้อย 7 วัน

9. บุคคลในข้อใดต้องสาบานตนก่อนเบิกความต่อศาล

- ก) บุคคลที่มีอายุ 13 ปี
- ข) สามเณรในพุทธศาสนา
- ค) ประธานศาลฎีกา
- ง) บุคคลที่หย่อนความรู้สึกผิดชอบ
- จ) ไม่มีข้อใดถูก

10. ข้อใดเป็นหลักเกณฑ์การถามค้ำน

- ก) ห้ามใช้คำถามนำ
- ข) ต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ถูถามถึง
- ค) เป็นการถามโดยคู่ความฝ่ายที่อ้ำงพยานนั้น
- ง) เป็นการถามเพื่อทำลายน้ำหนักพยาน
- จ) ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน

การสอนเสริมครั้งที่ 2

ชุดวิชา กฎหมายวิธีสบัญญัติ 1

| ก่อนเรียน | หลังเรียน |
|-----------|-----------|
| 1. จ. | 1. ง. |
| 2. ก. | 2. ง. |
| 3. ข. | 3. ค. |
| 4. จ. | 4. จ. |
| 5. ข. | 5. จ. |
| 6. จ. | 6. ข. |
| 7. ก. | 7. ง. |
| 8. ง. | 8. ข. |
| 9. ง. | 9. ค. |
| 10. ข. | 10. ง. |

แนวตอบคำถามอัตโนมัติ

หลักกฎหมาย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94 บัญญัติว่า “เมื่อใดที่มีกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ห้ามมิให้ศาลยอมรับฟังพยานบุคคลในกรณีอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ แม้ถึงว่าคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งจะได้ยินยอมก็ดี

(ก) ขอสืบพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร เมื่อไม่สามารถนำเอกสารมาแสดง

(ข) ขอสืบพยานบุคคลประกอบข้ออ้างอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อได้นำเอกสารมาแสดงแล้วว่า ยังมีข้อความเพิ่มเติมตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารนั้นอยู่อีก

แต่ว่าบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับในกรณีที่บัญญัติไว้ในอนุมาตรา (2) แห่งมาตรา 93 และมีให้ถือว่าเป็นการตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะกล่าวอ้างและนำพยานบุคคลมาสืบประกอบข้ออ้างว่า พยานเอกสารที่แสดงนั้นเป็นเอกสารปลอมหรือไม่ถูกต้องทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือสัญญาหรือหนังสืออื่นที่ระบุไว้ในเอกสารนั้นไม่สมบูรณ์ หรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตีความหมายผิด” (8 คะแนน)

ข้อวินิจฉัย

สัญญากู้เงินระบุว่าให้ดอกเบียดกันตามกฎหมาย ย่อมคิดกันได้ในอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 7 ที่โจทก์จะนำพยานบุคคลมาสืบว่าได้ตกลงกันให้ดอกเบียดในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีนั้น เป็นการนำสืบเปลี่ยนแปลงข้อความสัญญากู้ ซึ่งกฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง จึงต้องห้ามตามมาตรา 94 (ข) โจทก์จะนำพยานบุคคลมาสืบว่า ตกลงกันให้ดอกเบียดในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีไม่ได้ (6 คะแนน)

สัญญากู้เงินระบุว่าไม่มีกำหนดเวลาชำระเงินกู้คืน เจ้าหนี้ย่อมจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้โดยพลันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 203 วรรคหนึ่ง ที่จำเลยจะนำพยานบุคคลมาสืบว่าหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระนั้น เป็นการสืบเพิ่มเติมข้อความในสัญญากู้เงิน จึงต้องห้ามตามมาตรา 94 (ข) จำเลยจะนำพยานบุคคลมาสืบว่าหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระไม่ได้ (6 คะแนน)

